

[Finansministeren.] budgetforslag. Der er sket en række forskydninger i forhold til de i fjor forelagte budgetoverslag, og navnlig vil man se, at stigningstakten er meget varierende fra udgiftsområde til udgiftsområde.

Særligt iøjnefaldende er det — hvis vi holder os til finanslovsforslaget — at socialministeriets budget vokser mere end alle de øvrige budgetter tilsammen, idet det alene — selv efter at der er korrigeret for overflytningen af børnetilskuddene — viser en udgiftsstigning på 2,8 milliarder kr. fra finansloven i år til 1970-71. De 1,3 milliarder kr. heraf er dog af formel karakter. Socialministeriets budget er nemlig for det første stærkt præget af kompensationerne for den allerede nævnte afskaffelse af nedslagsreglerne for pensionister m. v., og for det andet øges dette budget med godt 900 millioner kr. alene i kraft af byrdefordelingsreformen, hvorefter staten fuldt ud dækker de sociale pensionsudgifter. Hertil kommer virkningerne af det højere pris- og lønniveau, der kan anslås til henved $\frac{1}{2}$ milliard kr.

Den resterende stigning på omkring 1 milliard kr. er udtryk for forbedring i de sociale ydelser m. v., samt for den igangværende udbygning af særfor sorgen og børnefor sorgen. Der er her tale om en reel stigning i de socialpolitiske ydelser på ca. 12 pct., og beløbsmæssigt repræsenterer denne stigning omkring halvdelen af den samlede reelle udgiftsstigning på finanslovsforslaget.

Modstykket til væksten i statens andel af de sociale udgifter som følge af byrdefordelingsreformen er især en reduktion i 1970-71 af vejrefusionerne, sygehusudgifterne samt lærerlønstilskuddene til folkeskolen. Dette sætter sit præg på trafikministerens, indenrigsministerens og undervisningsministerens budgetter. Men medens der er budgetteret en direkte nedadgående linje i trafikministerens samlede budget, er udgiftsstigningerne på indenrigsministeriets øvrige poster store nok til at trække de samlede udgifter opad, og for undervisningsministerens vedkommende er der tale om en stærk stigning gennem hele budgetperioden.

På indenrigsministerens budget optræder nu de nye generelle tilskud til amter og kommuner, der tilsammen med tilskuddet til særlig vanskeligt stillede kommuner i alt

er opført med over 400 millioner kroner i 1970-71.

Der er på alle de økonomisk betydende skole- og uddannelsesområder budgetteret på grundlag af forventninger om forøgede elevtal. Størst er den forventede stigning for studerende ved universiteterne og de højere læreanstalter, hvor der over en 5-årig periode ventes en forøgelse af studentertallet fra ca. 42.000 til ca. 60.000. Denne udvikling vil medføre, at udgifterne til højere undervisning og forskning, der i år udgør 1,3 milliarder kr. eller 29 pct. af undervisningsministeriets samlede udgifter, forventes at stige til en andel på 36 pct. i 1973-74. Udgiftsforløbet vil på længere sigt kunne påvirkes af de igangværende bestræbelser og undersøgelser om universitetsuddannelsens tilrettelæggelse bl. a. med henblik på en forkortelse af studietiden.

Nettoudgifterne vedrørende Grønland stiger fra i år til finanslovsforslaget med 55 mill. kr. til 635 mill. kr. eller med nær 10 pct. og vil i budgetoverslagsperioden vokse til over 700 mill. kr. årligt. En væsentlig årsag til stigningen er udbygningen af det grønlandske undervisningsvæsen, især forøgelse af lærerpersonalet.

En relativt stærk vækst fremkommer på udenrigsministerens budget, hvor hovedparten af u-landsbevillingerne opføres. Stigningen i disse år har jeg omtalt. Udenrigsministeriets administrative budget viser i øvrigt ingen stigning af betydning.

Forsvarsministeriets budget viser en meget beskedent stigning, nemlig i alt kun 56 mill. kr. for hele 3 års perioden 1970-71 til 1973-74.

Jeg skal i øvrigt ikke fordybe mig nærmere i de mange enkeltheder, som finanslovsforslaget og budgetoverslagene kaster lys over. Ikke mindst budgetoverslagene giver et fyldigt og nuanceret indtryk af de væsentlige problemer i udgiftspolitikken og trækker som baggrund herfor udviklingslinjerne op for 5-året 1964-65 til 1968-69.

Dog føler jeg trang til at gøre opmærksom på, at finanslovsforslaget indeholder den nydannelse, at § 31 fremtræder i ændret formulering, og samtidig er der for første gang i anmærkningerne hertil givet en nærmere redegørelse for hensigten med og rækkevidden af denne paragraf.